

Prima instanță: Curtea de Apel Comrat (jud. A.Mironov, L.Caraianu, D.Fujenco)

ÎNCHEIERE

08 februarie 2023

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenrau
Aliona Miron

examinând recursul depus de Piotr Leicovici,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Piotr Leicovici, Victor Odnostalco, Alexandr Odnostalco, Vasilisa Nicolaeva, împotriva Consiliului mun.Comrat, Primăriei mun.Comrat, Î.I. „Vlah Tamara” și Piotr Gagauz, terți Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Comrat”, Administrația raionului Comrat, Adunarea Populară a Găgăuziei, Comitetul Executiv al Găgăuziei cu privire la constatarea ilegalității acțiunilor pârâților în legătură cu faptul neexaminării cererii prelabile și neprimirii unui răspuns la cererea prelabilă din 09 iunie 2012 și contestarea actelor administrative,

împotriva încheierii din 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost respinsă cererea depusă de Piotr Leicovici cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, apelul fiind declarat inadmisibil,

c o n s t a t ă :

La data de 13 august 2012, Piotr Leicovici, Victor Odnostalco, Alexandr Odnostalco, Vasilisa Nicolaeva, Leonid Dobrov au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun.Comrat, Primăriei mun.Comrat, Î.I. „Vlah Tamara” și Piotr Gagauz, terți Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Comrat”, Administrația raionului Comrat, Adunarea Populară a Găgăuziei, Comitetul Executiv al Găgăuziei cu privire la constatarea ilegalității acțiunilor pârâților în legătură cu faptul neexaminării cererii prelabile și neprimirii unui răspuns la cererea prelabilă din 09 iunie 2012, anularea deciziei Consiliului mun.Comrat nr.22/57 din 29 decembrie 2010, prin care a fost atribuit în arendă Î.I. „Vlah Tamara” lotul de teren cu suprafața de 0,1477 ha cu nr. cadastral xxxxx din xxxxx, pe un termen de 5 ani, anularea deciziei Consiliului mun.Comrat nr. 18/20.4 din 29 decembrie 2011, prin care terenul nominalizat a fost înstrăinat Î.I. „Vlah

Tamara” la prețul de 66778 de lei, și anularea contractului de arendă nr. xxxxx a loturilor de teren cu nr. cadastral xxxxx și nr. cadastral xxxxx din xxxxx, pe un termen de 3 ani, încheiat între Primăria mun. Comrat și Piotr Gagauz.

Prin hotărârea din 12 iunie 2014 a Judecătoriei Comrat, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 03 martie 2015 a Curții de Apel Cahul, a fosta casată hotărârea primei instanțe și cauza a fost restituită spre rejudecare la Judecătoria Comrat. Totodată, în cadrul examinării cauzei au fost atrași în calitate de terți Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Comrat”, ca succesor de drept al Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul medicilor de familie Comrat”, Administrația raionului Comrat, Adunarea Populară a Găgăuziei, Comitetul Executiv al Găgăuziei.

Prin încheierea din 20 iulie 2017 a Judecătoriei Comrat a fost admis renunțul de la acțiune al reclamantului Leonid Dobrov, fiind încetat procesul în privința acțiunii înaintate de acesta.

Prin încheierea din 21 iulie 2017 a Judecătoriei Comrat a fost încetat procesul pe capătul de cerere cu privire la anularea deciziei Consiliului mun.Comrat nr.22/57 din 29 decembrie 2010, prin care a fost atribuit în arendă Î.I. „Vlah Tamara” lotul de teren cu suprafața de 0,1477 ha, cu nr. cadastral xxxxx din xxxxx, pe un termen de 5 ani, anularea deciziei Consiliului mun.Comrat nr. 18/20.4 din 29 decembrie 2011, prin care terenul nominalizat a fost înstrăinat Î.I. „Vlah Tamara” la prețul de 66778 de lei, și anularea contractului de arendă nr. xxxxx a loturilor de teren cu nr. cadastral xxxxx și nr. cadastral xxxxx din xxxxx, pe un termen de 3 ani, încheiat între Primăria mun.Comrat și Piotr Gagauz.

Prin hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Comrat acțiunea pe capătul de cerere cu privire la constatarea ilegalității acțiunilor pârâților în legătură cu faptul neexaminării cererii prelabile și neprimirii unui răspuns la cererea prelabilă din 09 iunie 2012, a fost admisă parțial, fiind anulate ca ilegale hotărârea Consiliului mun.Comrat nr.2/20 din 07 februarie 2012, în partea pct.1.7 și pct. 1.8. Acțiunea în partea constatării ilegalității acțiunilor pârâților în legătură cu faptul neexaminării cererii prelabile și neprimirii unui răspuns la cererea prelabilă din 09 iunie 2012, anularea contractului de arendă nr. xxxxx a lotului de teren cu suprafața de 0,1477 ha din xxxxx și anulării contractului de vânzare - cumpărare a acestui teren a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Comrat, a fost admis recursul depus de Piotr Leicovici, Victor Odnostalco, Alexandr Odnostalco, Vasilisa Nicolaeva și cauza a fost restituită spre rejudecare la Judecătoria Comrat.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătoriei Comrat acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat a fost respinsă cererea depusă de Piotr Leicovici privind repunerea în termenul de declarare a apelului, și apelul a fost declarat inadmisibil, pe motiv că a fost depus tardiv (f.d.36-44).

La data de 23 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Piotr Leicovici a depus recurs împotriva încheierii din 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu emiterea unei noi

decizii, prin care să fie repus în termenul de declarare a apelului, cu trimiterea cauzei în instanța de apel pentru rejudecarea apelului (f.d.69-70).

Studiind cererea de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a acorda recurentului Piotr Leicovici termen pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite la depunerea cererii de recurs din următoarele considerente.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că la 23 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Piotr Leicovici a depus recurs împotriva încheierii din 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, recursul fiind redactat într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a fi anexată traducerea acestuia în limba de stat.

În conformitate cu art. 241, alin. (3) din Codul administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art. 233, din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ indică forma și conținutul cererii de apel, și anume, cererea de apel trebuie să conțină datele prevăzute la art. 211, alin. (1) lit. a)–d) și să indice hotărârea care se contestă cu apel. Cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit. Cererea de apel poate cuprinde și alte date importante pentru soluționarea cauzei, precum și demersurile apelantului.

Astfel, art. 213 din Codul administrativ reglementează că în cazul când cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211, alin. (1) și (2) și ale art. 212, alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

În această ordine de idei, în conformitate cu dispozițiile art. 26 din Codul administrativ, limba de procedură în fața autorităților publice și a instanțelor de judecată competente este cea prevăzută de legislație.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă, art. 16 din Codul de procedură penală și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile

egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 5 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie, obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba moldovenească. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că în cazul când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, justițiabilului i se va indica acest neajuns și i se va acorda un termen pentru înlăturarea acestuia. Dacă cererea de recurs se va perfecta în limba de stat sau va fi însoțită de o traducere oficială a textului acesteia, atunci se va considera depusă la data inițială.

Totodată, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlătură justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanților la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de către Piotr Leicovici împotriva încheierii din 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, este redactată într-o altă limbă decât limba oficială a procesului și nu este însoțită de traducere, în conformitate cu prevederile art. 26 și 213 din Codul administrativ, art. 208 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va acorda termen lui Piotr Leicovici, pentru prezentarea traducerii cererii de recurs în limba de stat, până la data de 20 februarie 2023.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a-i explica recurentului Piotr Leicovici că, în cazul neînlăturării neajunsului constatat de instanță la depunerea cererii de recurs, în

temeiul art. 243, alin. (1) lit. a) și art. 236, alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, recursul va fi declarat inadmisibil.

În conformitate cu art. 26, art. 213, art. 230 din Codul administrativ, art. 208 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se acordă recurentului Piotr Leicovici termen până la data de 20 februarie 2023, pentru prezentarea la Curtea Supremă de Justiție (sediul: mun. Chișinău, str. Petru Rareș, nr. 18) traducerea cererii de recurs în limba de stat, depusă împotriva încheierii din 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat.

Se amână examinarea recursului depus de Piotr Leicovici împotriva încheierii din 29 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Piotr Leicovici, Victor Odnostalco, Alexandr Odnostalco, Vasilisa Nicolaeva împotriva Consiliului mun. Comrat, Primăria mun. Comrat, Î.I. „Vlah Tamara” și Piotr Gagauz, terți Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Comrat”, Administrația raionului Comrat, Adunarea Populară a Găgăuziei, Comitetul Executiv al Găgăuziei cu privire la constatarea ilegalității acțiunilor pârâților în legătură cu faptul neexaminării cererii prealabile și neprimirii unui răspuns la cererea prealabilă din 09 iunie 2012 și contestarea actelor administrative, pentru data de 22 februarie 2023.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron